

Advies Flora en faunawet en Natuurbeschermingswet voor Rijksweg 178 te Terschuur

**In opdracht van:
Fam T. van de Veen
te Terschuur**

**AD.ECO ecologisch onderzoek- en adviesbureau
Ir. G. Nijland**

Advies Flora en faunawet en Natuurbeschermingswet voor Rijksweg 178 te Terschuur

Inhoud:

- 1 Inleiding**
- 2 Gegevens flora en fauna**
- 3 Kenschets gebied**
- 4 Natuurwaarden**
- 5 Conclusies**
- 6 Bronnen**

mei 2010

**AD.ECO ecologisch onderzoek- en adviesbureau
Ir. G. Nijland
Spankerenseweg 11, 6974 BA Leuvenheim
Tel: 0575 567959, Mobiel 06 14287568
E-mail mail@ad-eco.nl, www.ad-eco.nl**

Advies Flora en faunawet voor de Rijksweg 178 te Terschuur

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Aan de Rijksweg 178 in Terschuur ligt een huis met schuren. Deze schuren wil men in een Rood voor Rood regeling slopen. Voor elk plan is het noodzakelijk dit te toetsen aan de Flora en faunawet en de natuurbeschermingswet, wat in dit advies gebeurt.

1.2 Wetgeving

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

In aanvulling op de bestemmingsplanprocedure moet voor de uitvoering van alle ruimtelijke plannen worden onderzocht welke natuurwaarden aanwezig zijn en of er verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zullen worden overtreden.

Dit rapport beschrijft de resultaten en conclusies van dit onderzoek voor Rijksweg 178 te Terschuur. Daarnaast is een afweging gemaakt over de haalbaarheid van de benodigde ontheffingen. Als aan de voorwaarden voor de verlening van die ontheffingen kan worden voldaan, moet in een volgend stadium een ontheffingsaanvraag worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

*Zorgplicht

Op alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, ongeacht of deze beschermd of vrijgesteld zijn of als een ontheffing is verkregen, is de zorgplicht van toepassing.

De zorgplicht gebiedt ieder om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Handelingen met nadelige gevolgen moeten zoveel mogelijk achterwege gelaten worden of er moeten maatregelen worden getroffen om nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

*Soortenbescherming

In een AMvB ex artikel 75 van de Flora- en faunawet (25 oktober 2004) is een driedeling gemaakt voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten.

In de AMvB is een lijst opgenomen van licht beschermde soorten (tabel 1). Dit zijn algemene soorten, waarvoor de goede staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling. Hiervoor hoeft sinds 25 oktober 2004 geen ontheffing meer te worden gevraagd. Voor soorten met een gemiddeld beschermingsniveau (tabel 2) kan een ontheffing worden verleend, als er sprake is van een in het maatschappelijke verkeer gebruikelijke activiteit. In dit geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief voor de ingreep bestaat en dat de schade wordt gecompenseerd. Kennis van de locaties en het aantal, waarin de soort voorkomt, is hierbij noodzakelijk. Voor de zwaar beschermde soorten (tabel 3) kan slechts ontheffing worden verleend in geval van een activiteit van groot maatschappelijk belang. De voorwaarden van afwezigheid van een redelijk alternatief en compensatie van alle schade gelden ook hier. Locaties en aantallen moeten bekend zijn. De bescherming van deze soorten is aangemerkt als van belang voor de gehele Europese Unie. Deze soorten moeten daarom strikt worden beschermd. De precieze indeling van alle 946 beschermde soorten over deze drie categorieën is op grond van de concept-AMvB alleen voor de licht beschermde soorten en de bedreigde soorten redelijk zeker.

*Gedragscodes voor soortenbescherming

De gedragscode heeft in de AMvB 2004 een formele status. Dit in die zin dat zij voorwaarde wordt om van bepaalde vrijstellingen gebruik te kunnen maken. Het blijft echter mogelijk ontheffingen aan te vragen. Sectoren of organisaties die besluiten een gedragscode op te stellen kunnen deze ter goedkeuring voorleggen aan de minister van LNV. De vrijstelling geldt dan voor de categorieën

- bestendig beheer en onderhoud,
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting,

waarbij aantoonbaar is gehandeld conform een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'significante effecten'. Uitgangspunt is, dat de gedragscode een werkwijze beschrijft waarmee overtredingen van de ge- en verboden worden vermeden. Dit voor zover dat in redelijkheid van de bedrijven en personen kan worden verwacht. Daarmee wordt aan de zorgplicht en de eis van zorgvuldig werken (artikel 2 Flora- en faunawet) invulling gegeven. Verder worden verstoringen en dergelijke die toch nog optreden, beschouwd als onvermijdelijk (ten aanzien van individuele dieren) en niet relevant voor het behoud van de gunstige staat van instandhouding van de soort (informatie AMvB 2004).

*Habitat

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Tevens zijn de voor een goede instandhouding van een diersoort noodzakelijke foerageergebieden en migratieroutes beschermd. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

*Rode lijst

In dit rapport wordt ook aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af. De Rode lijsten zijn voor de meeste soortengroepen officieel door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld. Toch is hun juridische status op dit moment onduidelijk. Veel Rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd.

*Natuurbeschermingswet

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn wordt ook aandacht gevraagd voor de speciale beschermingszones uit deze regelgevingen, nu samengevoegd tot Natura 2000-gebieden. Deze zijn verwerkt in de Natuurbeschermingswet 1998 die oktober 2005 in werking is getreden. De Natura 2000 gebieden zijn beschermd conform de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Tevens horen tot de Natura 2000 gebieden alle natuurmonumenten die onder de vorige Natuurbeschermingswet vielen.

Een ruimtelijke ingreep in of een activiteit in de buurt van (externe werking) een speciale beschermingszone mag niet plaatsvinden als deze negatieve effecten heeft op de speciale beschermingszone, tenzij het gaat om dwingende redenen van zwaarwegend maatschappelijk belang. In dit geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief bestaat en dat alle schade wordt gecompenseerd.

Ook de Ecologische hoofdstructuur uit het Structuurschema Groene Ruimte en de Provinciale Omgevingsplannen genieten deze bescherming.

De nieuwe Natuurbeschermingswet geeft regels over het beoordelen van activiteiten die negatieve gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000. Deze regels moeten gemeenten toepassen, en worden door de provincies getoetst, als zij een besluit nemen over zulke activiteiten. Voor een activiteit buiten een richtlijngebied waarvan zonder meer duidelijk is dat de activiteit geen gevolgen kan hebben voor een richtlijngebied, kan het reguliere besluitvormingsproces worden gevolgd. Let op dat in de motivering op het ontwerpbesluit voor het vaststellen van het bestemmingsplan door de gemeenteraad, alle voorgaande stappen (onderzoeken en adviezen en daaraan verbonden conclusies) goed zijn beschreven. Ook in de gevallen als de conclusie is dat het stappenplan niet verder hoeft te worden doorlopen. Het gevaar bestaat anders dat de rechter oordeelt dat het besluit niet voldoende gemotiveerd is.

2 Gegevens flora en fauna

Voor onderzoek van het gebied is gebruikgemaakt van de soortengroepen gegevens van Natuurloket, van waarnemingen uit de soortenatlassen en internet voor zoogdieren, reptielen en amfibieën (soortenkaarten internet), vissen (ook soortenkaarten internet) en libellen.

De gegevens van het natuurloket zijn verzameld per kilometerhok. Dat is een vak van één bij één kilometer. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling van de topografische kaarten van Nederland. De gegevens van de landsdekkende soortenatlassen zijn verzameld per uurhok. Dat is een vak van vijf bij vijf kilometer, ook gekoppeld aan bovengenoemde verdeling.

Het project ligt in km-hok 165-464 en uurhok 32-36. Hiervan waren goede gegevens van vaatplanten en amfibieën voorhanden die echter niet altijd representatief zijn voor het projectgebied. Daarom is de flora bij het veldbezoek geïnventariseerd. Met het veldbezoek zijn de gegevens uit de literatuur en geraadpleegde bronnen geverifieerd en is bepaald of soorten uit overige soortgroepen zouden kunnen voorkomen.

Gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet in alle gevallen met voldoende zekerheid tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Bovendien geven de meeste atlassen geen volledig beeld van de voorkomende soorten en zijn de gegevens vaak gedateerd. Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen is van alle groepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van de soorten in het gebied.

Het gebied is op 27 april 2010 bezocht om een indruk te krijgen van het gebied, de vaatplanten te inventariseren en het km-hok en uurhok gegevens in plaatselijk perspectief te zetten.

Plangebied

3 Kenschets gebied

3.1 Beschrijving van het gebied (zie fig. vorige bladzijde)

Het plangebied betreft een huis met bijgebouwen aan de Rijksweg bij Terschuur. Het omliggende gebied is het gevarieerde agrarisch landschap van de Gelderse vallei met bosjes, houtwallen en boerderijen.

De grond is een zandgrond met podzolprofiel. Het perceel ligt vrij hoog met droge sloten.

3.2 Beschrijving van de plannen

In het plangebied wil de eigenaar een hele serie schuren en schuurtjes afbreken en de aanwezig mesthoop en mestbassin verwijderen in het kader van de rood voor rood regeling. Hiervoor wordt een woning teruggebouwd.

4 Natuurwaarden

4.1 Gebiedsbescherming

In de ruime omgeving van de planlocatie liggen geen Natura 2000 gebieden.

Wel ligt het plangebied in de ecologische hoofdstructuur van Gelderland, precies in robuuste verbinding tussen Veluwe en Utrechtse Heuvelrug. Daarom is het nodig dit plan goed te bekijken op de gevolgen voor de EHS.

De afbraak van gebouwen is over het algemeen positief voor het functioneren van de EHS zeker als deze gebouwen geen beschermde dieren onderdak bieden zoals hierna zal blijken. De voorgenomen plannen op dit perceel brengen de inrichting van de EHS een stap dichterbij. Waarschijnlijk zal de provincie er sterke voorkeur voor hebben als de te bouwen woning buiten het aangegeven gebied voor realisering van de EHS wordt geplaatst (zie kaartje van besluit van juli 2009). Als de initiatiefnemer hier geen grond heeft is uitruil met gronden in beheer bij BBL waarschijnlijk een mogelijkheid. Daarnaast zal het waar mogelijk sparen van de aanwezige bomen in het plangebied positief bijdragen aan de EHS.

Soortsbescherming

4.2 Vaatplanten

Gegevens

De gegevens zijn verzameld bij het veldbezoek op 27 april 2010.

Inventarisatie

Het plangebied is een erf met tuin en veel schuren en schuurtjes. De gazons en het grasland bestaan vooral engels raaigras, kruipende boterbloem, paardenbloem en wat gewone hoornbloem, kropaar, rood zwenkgras, grote brandnetel, ridderzuring en speerdistel. Tussen de gebouwtjes staat ook witte dovenetel, stinkende gouwe, zevenblad, hondsdrif en muur. Er staan wat grote bomen zoals enige zomereiken, fruitbomen, een paardenkastanje, en enige ruwe berken en gewone esdoorns.

Effecten

Door de afbraak worden geen beschermde planten bedreigd.

Fauna

4.3.1 Zoogdieren - grondgebonden

Gegevens

Gebruik is gemaakt van de gegevens uit de landelijke zoogdierenatlas. Voor de atlas is de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken in de periode 1970-1988.

Deze gegevens zijn wat verouderd, maar nog redelijk bruikbaar voor de beoordeling van dit gebied.

Inventarisatie

De atlas geeft hier 20 soorten aan. Deze kunnen hier allemaal voorkomen, waarschijnlijk zelfs meer. Er zijn bij het veldbezoek geen diersporen die op verblijf wijzen, anders dan van huiskatten, gevonden. De aanwezige soorten egel, enkele muizensoorten, kleine marterachtigen en mol zullen indien aanwezig bij de sloop gestoord worden maar dit zal geen invloed hebben op de stand van de soorten in dit gebied. Bovendien is na de aanleg het gebied weer beschikbaar voor de soorten. Eekhoorn heeft hier geen nesten maar kan incidenteel langskomen. Alle optrekjes zijn geïnspecteerd op sporen van steenmarter maar die zijn hier niet gevonden. Deze soort was voorheen waarschijnlijk weinig welkom op een erf met pluimvee.

Effecten

De aanwezige soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd door de sloop.

4.3.2 Zoogdieren - vleermuizen

Gegevens

De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de vleermuisatlas. Deze atlas geeft de verspreiding van vleermuissoorten op uurhok niveau weer. De gegevens zijn afkomstig van de periode 1985-1994. Deze gegevens zijn wat verouderd, maar nog redelijk bruikbaar voor de beoordeling van dit gebied.

Inventarisatie

In het uurhok rond het plangebied zijn volgens de atlas 7 soorten waargenomen. Dit zijn baardvleermuis, franjestaart, watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Gewone dwergvleermuis, meervleermuis en laatvlieger zijn gebouwbewonende soorten. De te slopen gebouwen zijn ongeschikt voor bewoning door vleermuizen. (halfsteens, zeer tochtig golfplaten daken etc.) Ook de aanwezige bomen zijn niet geschikt als verblijfplaats of blijven staan. Foeragerende vleermuizen kunnen dat gewoon blijven doen.

Effecten

Door de voorgenomen sloop worden eventueel voorkomende vleermuizen niet bedreigd in hun voortbestaan. Ook worden geen potentiële verblijfplaatsen vernietigd.

4.5 Vogels

Inventarisatie

Er zijn geen gegevens van anderen gebruikt.

Gegevens

In het broedseizoen mag volgens de wet geen enkele vogelsoort gestoord worden dus mag dan alleen met het werk begonnen worden als aangetoond wordt dat er geen vogels broeden. Het broedseizoen wordt gerekend van 15 maart tot 15 juli. Dit is echter een indicatie, bepalend is of een broedgeval aanwezig is ook buiten de aangegeven periode. In de stallen en kapschuur broeden boerenzwaluw, huisduif, kauw en waarschijnlijk spreeuw.

Daarnaast zal dit terrein zeker een aantal vogelsoorten herbergen zoals roodborst, winterkoning, mezen, heggenmus, vink, merel, zanglijster, houtduif en andere zangvogels als zwartkop en tijtjaf.

De grote bonte specht en groene specht zullen hier eventueel foerageren. Al deze soorten zullen weinig hinder ondervinden van de sloopwerkzaamheden.

Van de nieuwe lijst met jaarrond beschermde vogels komen dus boerenzwaluwen hier als broedvogel voor en mogelijk huismussen in de woning die blijft staan. De boerenzwaluw wordt hier vooral aangetrokken door de inmiddels beëindigde agrarische activiteiten zoals een open mestopslag.

Na uitvoering van de plannen zal het gebied weer geschikt zijn voor deze soorten. Voor de boerenzwaluw is weer plaats in de nieuwe bijgebouwen maar door het verminderde voedselaanbod zal de bezetting teruglopen.

Het erf is minder geschikt voor kerkuil en steenuil, er is geen activiteit van deze soorten vastgesteld.

Effecten

De voorkomende soorten komen ook in de omgeving voor en worden door de tijdelijke storing niet bedreigd in hun voortbestaan. Bij de boerenzwaluw wordt achteruitgang van de aantallen verwacht door beëindiging van de agrarische activiteiten.

4.6 Amfibieën en reptielen

Gegevens

De gegevens van amfibieën en reptielen zijn afkomstig van verspreidingskaarten van RAVON op Internet. Hierop is de verspreiding per uurhok aangegeven voor de periode 2001-2008. Deze zijn redelijk recent en vrij wisselend in hun volledigheid.

Inventarisatie

In het uurhok worden volgens de RAVON gegevens kleine watersalamander, heikikker, bruine kikker, gewone pad, poelkikker en bastaardkikker waargenomen. Salamanders zijn hier gezien het gebrek aan water niet te verwachten en van de overige amfibieën zullen hier slechts gewone pad en bruine kikker kunnen worden verwacht.

Er zijn drie reptielen soorten, de ringslang, levendbarende hagedis en hazelworm voor dit uurhok opgegeven, maar dat zijn zeker geen soorten die op dit droge en intensief gebruikte erf worden verwacht.

Effecten

Er worden geen nadelige effecten op amfibieën verwacht. Er worden hier geen reptielen verwacht.

4.7 Vissen

Er is geen open water op de locatie, waardoor er geen sprake is van verblijfsplaatsen van vissen.

4.8 Insecten

Het huidige plangebied is niet zo geschikt voor beschermde insecten.

4.9 Overige

De aanwezigheid van de beschermde Rivierkreeft, Wijngaardslak en Bataafse stroommossel in het plangebied kan worden uitgesloten.

5 Conclusie

5.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in beschermingszone van een Natura 2000 gebied. Er is ook geen sprake van externe werking gezien de afstand tot dergelijke gebieden en de aard van de ingreep. Er is dus geen vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet 1998 nodig.

Wel ligt het plangebied in de EHS. De plannen op dit perceel lijken positief maar er zal wel nader overleg moeten volgen met de provincie aangaande de invulling van de EHS.

5.2 Soortbescherming

5.2.1 Niet beschermde of bedreigde soorten

Er zijn geen vaatplanten in het plangebied waarvoor ontheffing moet worden aangevraagd.

De plannen bedreigen de in het gebied voorkomende insecten, amfibieën en zoogdieren niet.

Reptielen of vissen komen niet voor.

5.2.2 Vogels

De geschiktheid voor boerenwaluw is door beëindiging van het bedrijf afgenomen. Het is positief als in de nieuwe bijgebouwen weer ruimte voor boerenwaluwen wordt geboden.

Alle vogelsoorten zijn beschermd op basis van de Flora en faunawet. Daarmee is in principe iedere ontwikkeling moeilijk te realiseren. Toch zal ontwikkeling mogelijk moeten blijven. Er zal dus een goede afweging over de gevolgen moeten worden gemaakt.

Werkzaamheden in het terrein betekent tijdelijke verandering van het leefgebied van de voorkomende vogelsoorten. Dit zal geen relevante gevolgen hebben voor het voortbestaan van de vogelsoorten of -populaties. De werkzaamheden mogen alleen in het broedseizoen begonnen worden als is aangetoond dat er geen vogels broeden.

5.2.3 Nader onderzoek

Er is geen nader onderzoek noodzakelijk naar het voorkomen van vleermuizen of andere soorten. Met de uitgevoerde quickscan is de locatie voldoende onderzocht.

6 Bronnen

6.1 Veldwerk

Het gebied is 27 april 2010, in de ochtend, bezocht door ir. G. Nijland om een indruk te krijgen van het terrein. Het was mooi weer met enige wind. Temperatuur ca 17°C.

6.2 Media

- www.natuurloket.nl overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl informatie over (verspreiding) van herpetofauna en vissen

6.3 Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7, Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992;
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994;
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij KNNV Utrecht 1997;
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, 23^e druk, Wolters-Noordhoff Groningen 2005;
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) – Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden;
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993;
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden;
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland,